

ЕТИЧНА РАДА

01601, м. Київ, вул. Липська, 18/5,
тел.: (044) 277-76-29, (044) 277-76-32
e-mail: ec@court.gov.ua

ETHICS COUNCIL

01601, Kyiv, Lypska St., 18/5,
tel.: (044) 277-76-29, (044) 277-76-32
e-mail: ec@court.gov.ua

16 березня 2023 року

м. Київ

РІШЕННЯ

№ 22

***Про невідповідність кандидата
на посаду члена Вищої ради правосуддя
Кустової Світлани Миколаївни
критеріям професійної етики та доброчесності
для зайняття посади члена Вищої ради правосуддя***

Етична рада у складі Голови Етичної ради Кишакевича Л. Ю., Заступника Голови Етичної ради сера Е. Хупера, членів Ради: Корді Р., Перлінг Л., Сіверіна В. І., Трясуна Ю. Р., дистанційно в режимі відеоконференції провівши оцінювання відповідності кандидата на посаду члена Вищої ради правосуддя Кустової Світлани Миколаївни критеріям професійної етики та доброчесності, відповідно до Закону України «Про Вищу раду правосуддя», Регламенту Етичної ради, затвердженого рішеннями Етичної ради від 01.12.2021 № 1 та від 09.12.2021 № 4 зі змінами, внесеними рішенням Етичної ради від 26.04.2022 № 4 (далі – Регламент), Методології оцінювання відповідності кандидата на зайняття посади члена Вищої ради правосуддя та членів Вищої ради правосуддя критерію професійної етики та доброчесності, затвердженої рішенням Етичної ради від 09.12.2021 № 5 (далі – Методологія),

в с т а н о в и л а:

Відповідно до ч. 14 ст. 9¹ Закону України «Про Вищу раду правосуддя» Етична рада проводить відбір кандидатів на посади члена Вищої ради правосуддя у два етапи:

1) проведення відбору кандидатів за результатами розгляду поданих кандидатами документів, результатів спеціальної перевірки і відповідної інформації з відкритих джерел та формування списку кандидатів, допущених до співбесіди;

2) проведення співбесіди з відібраними кандидатами та визначення списку кандидатів для рекомендації органам, що обирають (призначають) членів Вищої ради правосуддя.

Етична рада отримала копії документів Кустової С.М. для участі у конкурсі на посаду члена Вищої ради правосуддя від Президента України та рішенням від 20.01.2023 № 3 допустила її до співбесіди.

Вивчивши документи Кустової С.М. для участі у конкурсі, її письмові пояснення та документи, які вона надала на запит Етичної ради, інформацію, отриману з відкритих джерел та від громадських організацій, інформацію, отриману від Національного агентства з питань запобігання корупції (далі – НАЗК) і Національного антикорупційного бюро України (далі – НАБУ), провівши співбесіду з нею, Етична рада дійшла таких висновків.

1. Щодо недекларування права користування об'єктом нерухомого майна у місті Києві

Під час співбесіди кандидат підтвердила, що з 2016 до 2020 років була стороною договору оренди, відповідно до якого Кустова С. М. орендувала у комплексі відпочинку «Пуца-Водиця» Державного управління справами житлове приміщення, площею 50,1 кв. м., що розташоване за адресою: м. Київ, вул. Вишгородська, 150. За словами Кустової С. М., з 2020 року стороною за договором оренди є її мати, яка наразі там проживає.

Крім того, відповідно до відомостей, які містяться у Єдиному реєстрі адвокатів України (далі – ЄРАУ), зазначена адреса також є адресою робочого місця Кустової С.М. як адвоката. На запит Етичної ради кандидат вказала, що адреса: м. Київ, вул. Вишгородська, 150, офіс 108, є її зареєстрованим робочим місцем з 2019 року.

Разом з тим, як вбачається з розділу 3 «Об’єкти нерухомості» майнових декларацій Кустової С. М. за 2017, 2018, 2019, 2021 роки будь-які відомості щодо права користування таким приміщенням відсутні.

Як пояснила кандидат, вона вважала, що не була зобов’язана декларувати зазначене приміщення, оскільки не користувалася цим майном станом на останній день звітного періоду або більше половини днів такого періоду та не здійснювала одноразової сплати за приміщення за договором оренди, яка б перевищувала 50 неоподаткованих мінімумів доходів громадян.

Втім, такі пояснення кандидата не відповідають вимогам антикорупційного законодавства. Згідно з пунктом 2 частини 2 статті 46 Закону України «Про запобігання корупції» у декларації зазначаються відомості про об’єкти нерухомості, що належать суб’єкту декларування на праві приватної власності або знаходяться у суб’єкта декларування в оренді чи на іншому праві користування, незалежно від форми укладення правочину, внаслідок якого набуто таке право. Крім того, відповідно до пункту 3.2. Порядку ведення Єдиного реєстру адвокатів України для внесення до ЄРАУ відомостей щодо адреси робочого місця адвокат має подати до ради адвокатів документ, що підтверджує адресу його робочого місця.

Враховуючи наведене, Етична рада вважає, що кандидат несумлінно поставилась до дотримання вимог фінансового контролю, що визначені антикорупційним законодавством.

Згідно з пунктом 1.3.7.6 Методології кандидат повинен відповідати вимогам фінансового контролю, що визначені антикорупційним законодавством, зокрема, щодо надання повної та точної інформації у майнових деклараціях.

Відповідно до пункту 1.3.4.1 Методології кандидат не відповідає показнику сумлінності, зокрема, у разі наявності обґрунтованих сумнівів, що такий кандидат, перебуваючи на посаді, діяв відповідно до вимог законодавства, правил професійної етики та інших етичних норм щодо сумлінності.

Зважаючи на те, що Кустова С. М. не зазначила у своїх майнових деклараціях відомості про право користування приміщенням, яке орендувала з 2016 до 2020 роки, адресу якого внесено до ЄРАУ як адресу її робочого місця як адвоката, Етична рада має обґрунтовані сумніви у відповідності кандидата таким показникам критеріїв професійної етики та доброчесності як сумлінність (пункт 1.3.4 Методології) та дотримання вимог фінансового контролю щодо надання повної та точної інформації у майнових деклараціях (пункт 1.3.7.6 Методології).

2. Щодо недекларування членства у Національній асоціації адвокатів України

За даними ЄРАУ Кустова С. М. отримала свідоцтво про право на зайняття адвокатською діяльністю № 2985/10 на підставі рішення Київської обласної КДКА № 132 від 17.11.2005.

Згідно з частини 6 статті 45 Закону України «Про адвокатуру і адвокатську діяльність» з моменту державної реєстрації Національної асоціації адвокатів України (19 листопада 2012 року) її членами стають всі особи, які мають свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю.

Відповідно до пункту 12 частини 1 статті 46 Закону України «Про запобігання корупції» у декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, зазначаються відомості про входження суб'єкта декларування до керівних, ревізійних чи наглядових органів громадських об'єднань, благодійних організацій, саморегульованих чи самоврядних професійних об'єднань (організацій), членство в таких об'єднаннях (організаціях) із зазначенням назви відповідних об'єднань (організацій) та їх коду Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців.

Згідно з пунктом 186 Роз'яснень НАЗК щодо застосування окремих положень Закону України «Про запобігання корупції» стосовно заходів фінансового контролю від 29.12.2021 № 11, до об'єднань (організацій), членство у яких слід відображати в декларації, належить, зокрема, Національна асоціація адвокатів України (далі – НААУ).

Незважаючи на те, що Кустова С. М. з 2005 року має право на зайняття адвокатською діяльністю та з 19 листопада 2012 року є членом НААУ, у своїх майнових деклараціях за 2017, 2018, 2019 та 2021 роки не вказала відомості про членство у НААУ, як це передбачено пунктом 12 частини 1 статті 46 Закону України «Про запобігання корупції».

Незазначення таких відомостей у деклараціях кандидат пояснює тим, що не вважала необхідним декларувати своє членство у вказаній професійній організації, оскільки загальновідомо, що всі адвокати України і так є членами НААУ, а Роз'яснення НАЗК щодо декларування таких відомостей було надано лише 29.12.2021.

Етична рада критично ставиться до таких пояснень кандидата, оскільки обов'язковість зазначення відомостей про те, що суб'єкт декларування є членом НААУ, зазначено у пункті 61 Роз'яснень НАЗК щодо застосування окремих положень Закону України «Про запобігання

корупції» стосовно заходів фінансового контролю, затверджених рішенням НАЗК від 11.08.2016 № 3.

Таким чином, кандидат була зобов'язана задекларувати членство у НААУ в деклараціях за 2017, 2018, 2019 та 2021 роки, проте такі відомості не вказала, чим порушила вимоги антикорупційного законодавства.

Згідно з пунктом 1.3.7.6 Методології кандидат повинен відповідати вимогам фінансового контролю, що визначені антикорупційним законодавством, зокрема, щодо надання повної та точної інформації у майнових деклараціях.

Відповідно до пункту 1.3.4.1 Методології кандидат не відповідає показнику сумлінності, зокрема, у разі наявності обґрунтованих сумнівів, що такий кандидат, перебуваючи на посаді, діяв відповідно до вимог законодавства, правил професійної етики та інших етичних норм щодо сумлінності.

З огляду на викладене, оскільки кандидат не надала повної та точної інформації у своїх деклараціях та не задекларувала членство у НААУ в деклараціях за 2015, 2017, 2019 і 2021 роки, Етична рада має обґрунтовані сумніви щодо її відповідності таким показникам критерію професійної етики та доброчесності як сумлінність (пункт 1.3.4.1 Методології) та відповідність вимогам фінансового контролю (пункт 1.3.7.6 Методології).

3. Щодо законності джерел походження майна та відповідності рівня життя членів сім'ї кандидата задекларованим доходам

Відповідно до пункту 1.3.7 Методології джерела походження майна кандидата є законними, рівень життя кандидата або членів його сім'ї відповідає їхнім задекларованим та законним доходам, а спосіб життя кандидата відповідає його статусу, якщо відсутні обґрунтовані сумніви в протилежному.

Так, під час проведення оцінювання кандидата Кустової С. М. Етичною радою встановлено низку обставин, які викликають обґрунтовані сумніви у відповідності кандидата критерію професійної етики та доброчесності.

Зокрема, у Етичної ради існує обґрунтований сумнів щодо дотримання кандидатом вимог фінансового контролю та відповідності рівня життя кандидата задекларованим доходам (пункт 1.3 Методології).

У декларації за 2021 рік кандидат вказала про отримання кредитів у розмірі 180 000 грн та 51 000 грн. Відповідно до відомостей, що містяться у декларації, Кустова С.М. у 2021 році сплатила проценти у розмірі 69 600 грн та 12 845 грн, що в сумі становить 82 445 грн. Під час співбесіди кандидат повідомила Етичну раду, що джерелом походження коштів для сплати процентів за користування кредитами були сімейні заощадження та частково кредитні ресурси.

На запит Етичної ради Кустова С.М. також надала відомості щодо приблизних витрат її сім'ї у 2021 році. Так, відповідно до пояснень кандидата сума витрат у 2021 році склала приблизно 281 200 грн.

При цьому офіційний дохід Кустової С. М. за даними Державного реєстру фізичних осіб – платників податків у 2021 році складав 89 874 грн до оподаткування (в середньому 7 500 грн на місяць).

Крім того, у Державному реєстрі фізичних осіб – платників податків з 2017 року відсутня інформація щодо офіційного доходу Овчарука С. М., з яким кандидат перебувала у шлюбі з 2007 року до липня 2021 року, та який є батьком їх дочки 2008 року народження.

У межах оцінювання відповідності кандидатів критеріям професійної етики та доброчесності Етична рада використовує інформацію про офіційні доходи, яка міститься в державних реєстрах. Етична рада може врахувати іншу інформацію про доходи, однак кандидат має надати достовірне підтвердження такої інформації.

У своїх письмових поясненнях та під час співбесіди кандидат повідомила, що Овчарук С. М. з 2016 року проживає і працює в США та у 2017, 2020, 2021 роках перераховував їй кошти через міжнародні системи грошових переказів в розмірі 3000, 4 800 та 4 000 доларів США відповідно. Разом з тим, Кустова С. М. надала Етичній раді фото квитанції за 2022 рік із сумою 250 доларів США, а також фото екрану телефону, з якого неможливо встановити будь-які відомості щодо змісту документа чи суми перерахування.

Таким чином, кандидат не надала документального підтвердження перерахованих їй Овчаруком С. М. коштів. Виходячи з цього, видається сумнівною наявність у кандидата достатніх офіційних коштів для утримання неповнолітньої дочки, сплату процентів за користування кредитними коштами, утримання задекларованого кандидатом майна, подорожей за кордон та інших витрат на забезпечення життєдіяльності.

За таких обставин Етична рада вважає, що наявний обґрунтований сумнів у відповідності рівня життя кандидата її задекларованим та законним доходам (пункт 1.3.7 Методології).

4. Щодо чесності та неупередженості кандидата через політичні зв'язки

Кандидат має багаторічні зв'язки з політичними партіями та окремими політиками. Так, Кустова С. М. була помічником-консультантом народних депутатів України IV-VIII скликань; у 2007 році була кандидатом у народні депутати України від політичної партії; у 2014 році представляла кандидата на пост Президента України в Центральній виборчій комісії, а також протягом 2018-2019 років була членом Центральної виборчої комісії за квотою політичної партії.

На запитання Етичної ради про те, чи вважає кандидат таку роботу політичною діяльністю, кандидат це заперечила. Роботу з політиками кандидат пояснила законотворчою діяльністю та, зокрема, тим, що особисто "продавлювала" законопроект щодо державного фінансування позапарламентських політичних партій, який в результаті було прийнято Верховною Радою України.

На думку Етичної ради, участь у виборчих процесах, набуття статусу та повноважень представника кандидата на пост Президента України, а також члена Центральної виборчої комісії за квотою політичної партії і «продавлювання законів» є проявами політичної діяльності кандидата та її участі у політичних процесах.

Пунктом 1.3.2 Методології визначено, що чесність – наявність високих моральних якостей, правдивість у професійній діяльності та повсякденному житті.

Заперечення Кустовою С. М. здійснення політично усвідомленої діяльності викликає сумнів у правдивості її відповідей на запитання Етичної ради та відповідності кандидата такому показнику критерію професійної етики та доброчесності як чесність (пункт 1.3.2 Методології).

Окремо Етична рада звертає увагу на те, що під час співбесіди кандидат Кустова С. М. зазначила, що її звільнення у 2019 році Верховною Радою України за поданням Президента України про дострокове припинення повноважень всього складу Центральної виборчої комісії вважає незаконним. На співбесіді кандидат повідомила Етичній раді, що одним з аспектів її мотивації щодо участі в конкурсі на зайняття посади члена Вищої ради правосуддя за квотою Президента є можливість зустрітися з Президентом та поставити йому питання щодо розпуску всього складу Центральної виборчої комісії, членом якої вона була.

Відповідно до пункту 1.3.3 Методології неупередженість – відсутність негативної або позитивної, заздалегідь сформованої суб'єктивної думки,

відношення проти кого-, чого-небудь, здатність ухвалювати безсторонні, справедливі, об'єктивні рішення попри наявність симпатій, антипатій, суспільної думки.

За таких обставин, оцінивши пояснення Кустової С. М., вивчивши та проаналізувавши документи, Етична рада дійшла висновку про наявність обґрунтованого сумніву у відповідності кандидата таким показникам критерію професійної етики та доброчесності як чесність (пункт 1.3.2 Методології) та неупередженість (пункт 1.3.3 Методології).

Враховуючи вищезазначені обґрунтовані сумніви як окремо, так і в сукупності, керуючись пунктами 2.3, 3.1, 3.2, 3.16.2 Регламенту Етичної ради, Методологією, статтею 9¹ Закону України «Про Вищу раду правосуддя», Прикінцевими і перехідними положеннями Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо порядку обрання (призначення) на посади членів Вищої ради правосуддя та діяльності дисциплінарних інспекторів Вищої ради правосуддя», Етична рада

у х в а л и л а:

кандидата на посаду члена Вищої ради правосуддя Кустову Світлану Миколаївну визнати такою, що не відповідає критеріям професійної етики та доброчесності для зайняття посади члена Вищої ради правосуддя.

Голова

(підпис)

Л. Ю. Кишакевич